

Dokument na schôdzu

A9-0159/2024

25.3.2024

SPRÁVA

s návrhom nelegislatívneho uznesenia o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody o partnerstve medzi Európskou úniou na jednej strane a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov na strane druhej (COM(2023)0791 – C9-0029/2024 – 2023/0464M(NLE))

Výbor pre rozvoj

Spravodajca: Tomas Tobé

OBSAH

	strana
NÁVRH NELEGISLATÍVNEHO UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	15
PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE.....	19
STANOVISKO VÝBORU PRE MEDZINÁRODNÝ OBCHOD	20
LIST VÝBORU PRE ZAHRANIČNÉ VECI.....	29
INFORMÁCIE O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM.....	33
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE	34

NÁVRH NELEGISLATÍVNEHO UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

**o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody o partnerstve medzi Európskou úniou na jednej strane a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov na strane druhej
(COM(2023)0791 – C9-0029/2024 – 2023/0464M(NLE))**

Európsky parlament,

- so zreteľom na návrh rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody o partnerstve medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov na strane druhej, podpísanej v Samoe 15. novembra 2023 (Samojská dohoda) (COM(2023)0791),
- so zreteľom na žiadosť o udelenie súhlasu, ktorú Rada predložila v súlade s článkom 207 ods. 4 prvým pododsekom a článkom 218 ods. 6 druhým pododsekom písm. a) bodom v) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),
- so zreteľom na článok 21 Zmluvy o Európskej únii,
- so zreteľom na článok 208 ods. 1 ZFEÚ, a najmä na jeho ustanovenie, že „Únia zohľadní ciele rozvojovej spolupráce pri uskutočňovaní politik, ktoré môžu ovplyvniť rozvojové krajiny“,
- so zreteľom na Georgetownskú dohodu revidovanú rozhodnutím č. 1/CX/19 zo 7. decembra 2019,
- so zreteľom na spoločnú víziu do roku 2030 prijatú na 6. samite Európskej únie a Africkej únie vo februári 2022,
- so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku zo 16. septembra 2021 s názvom Stratégia EÚ pre spoluprácu v indicko-tichomorskom regióne (JOIN(2021)0024),
- so zreteľom na výsledok samitu EÚ – Spoločenstvo štátov Latinskej Ameriky a Karibiku (CELAC), ktorý sa konal v júli 2023,
- so zreteľom na Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj a na ciele udržateľného rozvoja OSN,
- so zreteľom na akčný program z Addis Abeby prijatý v júli 2015 na tretej Medzinárodnej konferencii o financovaní rozvoja,
- so zreteľom na dohodu prijatú 12. decembra 2015 na 21. konferencii zmluvných strán (COP21) Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (UNFCCC) v Paríži (Parížska dohoda),
- so zreteľom na spoločné vyhlásenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadaúcich v Rade, Európskeho parlamentu a Komisie zo 7. júna 2017 s názvom

Nový Európsky konsenzus o rozvoji – Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť¹,

- so zreteľom na Medzinárodnú konferenciu o populácii a rozvoji (ICPD) v Káhire v roku 1994 a jej akčný program, ako aj na závery jej hodnotiacich konferencií a na samit pri príležitosti 25. výročia konferencie v Nairobi v roku 2019 (ICPD + 25),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947 z 9. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa, mení a zrušuje rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 466/2014/EÚ a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1601 a nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 480/2009²,
- so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 1. decembra 2021 s názvom Global Gateway (JOIN(2021)0030),
- so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku zo 4. októbra 2022 s názvom Akčný plán pre mládež v rámci vonkajšej činnosti EÚ na roky 2022 – 2027 – Podpora zmyslupnej účasti mládeže a posilnenie jej postavenia v rámci vonkajšej činnosti EÚ v prospech udržateľného rozvoja, rovnosti a mieru (JOIN(2022)0053),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. novembra 2022 s názvom Stratégia EÚ v oblasti globálneho zdravia – Lepšie zdravie pre všetkých v meniacom sa svete (COM(2022)0675),
- so zreteľom na globálnu správu o udržateľnom rozvoji za rok 2023,
- so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 25. novembra 2020 s názvom Akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť (GAP) III – Ambiciózny program pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ (JOIN(2020)0017) a na spoločnú správu v polovici trvania o jeho vykonávaní uverejnenú 20. novembra 2023 (JOIN(2023)0036),
- so zreteľom na závery Rady z 20. mája 2022 o obnovenom partnerstve EÚ s najmenej rozvinutými krajinami,
- so zreteľom na vyhlásenie, ktoré prijal monitorovací výbor AKT – EÚ 9. novembra 2023,
- so zreteľom na svoje uznesenia zo 4. októbra 2016 o budúcnosti vzťahov AKT – EÚ po roku 2020³, zo 14. júna 2018 o nadchádzajúcich rokovaniach o novej dohode o partnerstve medzi Európskou úniou a skupinou afrických, karibských a tichomorských štátov⁴ a z 28. novembra 2019 o prebiehajúcich rokovaniach o novej dohode o partnerstve medzi Európskou úniou a skupinou afrických, karibských a tichomorských

¹ [Ú. v. EÚ C 210, 30.6.2017, s. 1.](#)

² [Ú. v. EÚ L 209, 14.6.2021, s. 1.](#)

³ [Ú. v. EÚ C 215, 19.6.2018, s. 2.](#)

⁴ [Ú. v. EÚ C 28, 27.1.2020, s. 101.](#)

štátov⁵,

- so zreteľom na svoje uznesenia z 25. novembra 2020 o zlepšovaní účinnosti rozvoja a efektívnosti pomoci⁶, z 15. júna 2023 o implementácii a plnení cieľov udržateľného rozvoja⁷ a z 12. decembra 2023 o vykonávaní Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa⁸,
 - so zreteľom na uznesenie o strategickom význame a rozmere partnerstva AKT – EÚ, ktoré Spoločné parlamentné zhromaždenie AKT – EÚ prijalo v Bukurešti (Rumunsko) 20. marca 2019,
 - so zreteľom na článok 105 ods. 2 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na stanovisko Výboru pre medzinárodný obchod,
 - so zreteľom na list od Výboru pre zahraničné veci,
 - so zreteľom na správu Výboru pre rozvoj (A9-0159/2024),
- A. keďže medzi parafovaním novej dohody o partnerstve medzi EÚ a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov (OAKTŠ) v apríli 2021 a podpísaním dohody v Samoe v novembri 2023 uplynulo viac ako dva a pol roka;
- B. keďže znásobenie kríz, ako sú globálne dôsledky pandémie ochorenia COVID-19, vplyv zmeny klímy a ruská útočná vojna proti Ukrajine, ktoré vyostřili potravinové krízy na celom svete, si vyžaduje vytvorenie silnejších spojení a účinnejších partnerstiev medzi rovnými, ktoré prinášajú hmatateľné výsledky, a to s cieľom lepšie riešiť vznikajúce potreby a globálne výzvy prostredníctvom podpory systémov včasného varovania zameraných na celý rad rýchlych činností výmeny informácií a včasné zásahy pri poskytovaní pomoci na záchranu životov;
- C. keďže dlhodobé partnerstvo medzi EÚ a krajinami AKT má veľký význam vzhľadom na počet krajín, ktoré spája, a na väčšiu úlohu, ktorú by mohlo zohrávať v multilaterálnom systéme, ktorý je v súčasnosti pod tlakom; keďže táto dohoda o partnerstve spája viac ako polovicu členských štátov OSN;
- D. keďže EÚ a krajiny AKT musia presadzovať posilnené partnerstvo, aby sa dosiahli vzájomne prospešné výsledky v oblasti spoločných a prelínajúcich sa záujmov a v duchu spoločnej zodpovednosti, solidarity, reciprocity, vzájomného rešpektu a zodpovednosti;
- E. keďže cieľom stratégie Global Gateway je zvýšiť geopolitický vplyv EÚ na globálnej scéne tým, že partnerským krajinám poskytne ponuku založenú na hodnotách v rámci Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj OSN a jej cieľov udržateľného rozvoja;
- F. keďže v článku 208 ZFEÚ sa vyžaduje, aby EÚ zohľadnila ciele rozvojovej spolupráce

⁵ Ú. v. EÚ C 232, 16.6.2021, s. 64.

⁶ Ú. v. EÚ C 425, 20.10.2021, s. 73.

⁷ Ú. v. EÚ C, C/2024/493, 5.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/493/oj>.

⁸ Prijaté texty, P9_TA(2023)0458.

vo všetkých vnútorných a vonkajších politikách, ktoré môžu mať vplyv na rozvojové krajiny;

Ciele, zásady a podmienky spolupráce

1. rozhodne víta dlho očakávané podpísanie Samojskej dohody a všeobecných cieľov, ktoré sa v nej stanovujú na dosiahnutie cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja a dodržiavanie Parížskej dohody; pripomína, že je dôležité spojiť sily s krajinami AKT v duchu spoločného vytvárania a nadviazať rovnocenné partnerstvá prospešné pre všetky strany v šiestich prioritných oblastiach, ktorými sú ľudské práva, demokracia a správa vecí verejných, mier a bezpečnosť, ľudský a sociálny rozvoj, inkluzívny a udržateľný hospodársky rast a rozvoj, environmentálna udržateľnosť a zmena klímy a migrácia a mobilita; žiada rýchle podpísanie a ratifikáciu dohody všetkými stranami; pripomína, že krajiny, ktoré dohodu nepodpíšu, sa nebudú zúčastňovať na činnosti jej politických a rozhodovacích orgánov a že okrem toho sa výrazne oslabí schopnosť Európskej investičnej banky realizovať projekty Global Gateway v týchto krajinách;
2. zdôrazňuje, že nová dohoda poskytuje posilnený, modernizovaný a ambicioznejší rámec spolupráce; ďalej pripomína dôležité politické, hospodárske a kultúrne väzby, ktoré sa v uplynulých desaťročiach vytvorili medzi EÚ a štátmi AKT;
3. vyzýva na rýchle a komplexné vykonávanie dohody, keďže je naliehavo potrebné posilniť mnohostrannú spoluprácu vzhľadom na rastúcu geopolitickú nestabilitu a hospodársku súťaž a bezprecedentné globálne výzvy, ako je znásobovanie konfliktov, rast sociálnych nerovností v krajinách a medzi nimi, potreba riešiť zmenu klímy a stratu biodiverzity, boj proti hladu a odstránenie chudoby; poukazuje na geopolitickú hodnotu Samojskej dohody a jej cieľov vrátane znižovania chudoby, udržateľného rozvoja a podpory demokracie a ľudských práv; zdôrazňuje spoločné vyhlásenie OAKTŠ a EÚ pre konferenciu COP 28 uverejnené 30. novembra 2023 ako jasný príklad spolupráce v oblasti spoločných záujmov a priorít na multilaterálnych fórach; vyzýva zmluvné strany, aby posilnili svoju spoluprácu v multilaterálnych organizáciách, plne podporovali činnosť Rady OSN pre ľudské práva a usilovali sa o prijatie spoločných iniciatív; nabáda členské štáty, aby s OAKTŠ pravidelne spolupracovali na ministerskej úrovni; pripomína obavy, že EÚ stráca vplyv a viditeľnosť v prospech alternatívnych ponúk Číny a Ruska; zdôrazňuje, že je dôležité, aby EÚ posilnila svoje postavenie spoľahlivého spojenca v rozvojovej spolupráci a aby preukázala, že medzinárodný systém založený na pravidlách dokáže čeliť súčasným a budúcim výzvam; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam novej dohody;
4. dôrazne podporuje zásady stanovené v časti základu dohody o partnerstve, najmä to, že zmluvné strany musia presadzovať ciele tejto dohody v duchu spoločnej zodpovednosti, solidarity, vzájomnej úcty a zodpovednosti; domnieva sa, že je to je v súlade s cieľom EÚ vytvárať rovnocenné partnerstvá, ktoré prinášajú vzájomne prospešné výsledky v oblasti spoločných a vzájomne sa prelínajúcich záujmov a v súlade so spoločnými hodnotami;
5. víta skutočnosť, že dohoda vychádza z viacerých medzinárodných dohôd a za zastrešujúce smerodajné rámce označuje Agendu OSN 2030 pre udržateľný rozvoj a Parížsku dohodu o zmene klímy;

6. opätovne zdôrazňuje význam parlamentného rozmeru a parlamentného zhromaždenia ako fóra pre zástupcov občianskej spoločnosti a agregátorov rozmanitosti zo štyroch kontinentov a politického dialógu ako neoddeliteľnej súčasti partnerstva; považuje za dôležité, aby sa politický dialóg rozvíjal v prostredí plnom rešpektu a rovnosti medzi krajinami, a vyzýva na účinnejšie, systematickejšie a proaktívne využívanie politického dialógu s cieľom predchádzať politickým krízam; víta skutočnosť, že parlamentná diplomacia je uznaná ako pilier partnerstva a že sa posilňuje zriadením troch regionálnych zhromaždení, ktoré umožnia podrobné diskusie o spoločných otázkach týkajúcich sa jednotlivých regiónov;
7. žiada, aby sa účinne využívali ustanovenia týkajúce sa reakcie na porušovanie základných prvkov dohody; opakuje, že je potrebné, aby EÚ zaujala zásadnejší prístup voči partnerským krajinám, ktoré idú opačným smerom, pokiaľ ide o hlavné hodnoty a zásady;
8. víta, že v dohode je zahrnutý osobitný článok venovaný súdržnosti politík, ktorá je potrebná na zvýšenie účinnosti rozvojových činností, na ktoré sa dohoda vzťahuje; dôrazne nalieha na zmluvné strany, aby opätovne potvrdili svoje odhodlanie usilovať sa o odstránenie chudoby v súlade s článkom 208 ZFEÚ;
9. vyzýva na vytvorenie súdržnosti a synergií medzi regionálnymi protokolmi Samojskej dohody a ostatnými politickými rámcami, ktorými sa riadia vzťahy EÚ s africkými, karibskými a tichomorskými regiónmi; v tejto súvislosti víta skutočnosť, že regionálny protokol pre Afriku dôsledne odkazuje na Africkú úniu (AÚ); okrem toho sa domnieva, že kontinentálny prístup EÚ – AÚ, ako aj rámec EÚ – OAKTŠ sa navzájom dopĺňajú a posilňujú; vyzýva na dôkladné konzultácie vzhľadom na to, že Komisia oznámila svoj zámer preskúmať partnerstvo EÚ s Afrikou v prvom štvrtroku 2024;
10. požaduje posilnenie partnerstva EÚ a Karibskej oblasti na základe vyhlásenia vydaného v júli 2023 na samite EÚ – CELAC; je znepokojený nárastom násillia, organizovanej trestnej činnosti a obchodovania s drogami v Karibiku; žiada výrazné posilnenie medziregionálnej spolupráce v rámci tejto dohody v záujme boja proti týmto hrozbám;
11. zdôrazňuje význam tichomorského regiónu v rámci regionálnej geostrategickej súťaže; zdôrazňuje, že zachovanie mieru, stability a slobody lodnej dopravy v tichomorskom regióne má pre záujmy EÚ a jej členských štátov neustále kľúčový význam; zdôrazňuje, že je potrebné spojiť zdroje s cieľom účinne posilniť politickú stopu EÚ a presadiť EÚ ako spoľahlivého a strategického partnera v Tichomorí; požaduje, aby sa s tichomorskými štátmi vytvorili strategické koalície zamerané na riešenie mnohých globálnych otázok, najmä pokiaľ ide o zmenu klímy, správu oceánov, mier a bezpečnosť; nabáda členské štáty, aby s tichomorskými ostrovnými štátmi každoročne spolupracovali na ministerskej úrovni;
12. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby sa obrátili na najvzdialenejšie regióny a zámorské krajiny a územia s cieľom posilniť vzťahy a realizovať projekty spolupráce s členskými krajinami OAKTŠ; žiada, aby sa podporovalo zapojenie najvzdialenejších regiónov a ZKÚ do procesov regionálnej spolupráce a mechanizmov dialógu stanovených v Samojskej dohode;

Strategické priority

13. domnieva sa, že šesť strategických spoločných priorít stanovených vo všeobecnej časti dohody zostáva mimoriadne relevantných aj napriek meniacemu sa geopolitickému kontextu; zdôrazňuje, že je dôležité riešiť tieto oblasti výziev a príležitostí spoločným prístupom;
14. víta záväzok chrániť, podporovať a plniť ľudské práva, základné slobody a demokratické zásady a posilňovať právny štát a dobrú správu vecí verejných, najmä vzhľadom na klesajúci trend v oblasti demokracie a dobrej správy vecí verejných vo svete a pretrvávajúce hrozby pre ľudské práva na celom svete; v tomto kontexte opakuje, že vonkajšia činnosť EÚ v oblasti podpory demokracie sa musí prispôbiť novej geopolitickej realite, ktorá sa vyznačuje konkurenčnými modelmi správy vecí verejných, aby sa lepšie predchádzalo úpadku demokracie a lepšie sa naň reagovalo; okrem toho víta záväzok presadzovať všeobecné ľudské práva bez diskriminácie založenej na akomkoľvek základe; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že sa v dohode výslovne neuvádza, že by diskriminácia mohla byť založená na sexuálnej orientácii alebo na rodovej identite; naliehavo vyzýva zmluvné strany, aby sa vyhli akejkoľvek diskriminácii z dôvodu sexuálnej orientácie a aby ukončili kriminalizáciu a trestanie LGBTI osôb vrátane využívania trestu smrti;
15. trvá na tom, že je potrebné klásť väčší dôraz na aspekty dohody týkajúce sa ľudského a sociálneho rozvoja vrátane zlepšenia prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave s cieľom umožniť krajinám AKT uvoľniť potenciál ľudského kapitálu svojich mladých ľudí a podporiť ľudský rozvoj, hospodársky rast a zamestnanosť vo svojich krajinách; okrem toho zdôrazňuje, že je potrebné zlepšiť zdroje na humanitárnu pomoc a zaručiť účinné spôsoby prístupu k jej vykonávaniu;
16. zdôrazňuje, že sfunkčnenie stratégie EÚ v oblasti globálneho zdravia v krajinách AKT, najmä pokiaľ ide o prenos technológií a zručností na podporu výroby vakcín v krajinách AKT, by malo byť prispôbené miestnym potrebám s plnou účasťou miestnych a regionálnych samospráv, miestnych odborníkov a expertov s cieľom zabezpečiť účinnú spoluprácu zameranú na zlepšenie kvality zdravotnej starostlivosti a zdravotníckych služieb v krajinách AKT;
17. zdôrazňuje, že osobitná pozornosť by sa mala venovať ustanoveniam o potravinovej bezpečnosti a zlepšení výživy, a to vzhľadom na celosvetový nárast potravinovej neistoty, podvýživy a hladu, ktoré zhoršila najmä útočná vojna Ruska proti Ukrajine; opakuje, že podpora EÚ v tejto oblasti by mala byť v súlade s jej záväzkami súdržnosti politik v záujme rozvoja a mala by prispievať k budovaniu udržateľných agropotravinárskych systémov, najmä so zameraním na malých poľnohospodárov, keďže zohrávajú kľúčovú úlohu v oblasti potravinovej bezpečnosti v mnohých krajinách AKT, berúc do úvahy osobitosti týchto troch regiónov;
18. víta začlenením osobitného článku o mládeži a pripomína, že by sa mala dôrazne podporovať aktívna účasť mladých ľudí na politike, ktorá sa ich týka; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je dôležité využiť príležitosti, ktoré ponúka akčný plán pre mládež v rámci vonkajšej činnosti, s cieľom zvýšiť zmysluplnú účasť mladých ľudí a posilnenie ich postavenia v politikách vonkajšej činnosti EÚ; zdôrazňuje, že deti čelia najväčšiemu

riziku násilia, vykorisťovania, zneužívania a zanedbávania; naliehavo vyzýva zmluvné strany, aby posilnili svoje úsilie a spoluprácu zameranú na ochranu základných práv a blaha detí a zabezpečenie prístupu k vzdelávaniu a spravodlivosti;

19. víta skutočnosť, že rodová rovnosť a posilnenie ekonomického postavenia žien sa považujú za kľúčové hnacie sily udržateľného rozvoja, a zdôrazňuje, že ako také sa musia začleňovať do vykonávania Samojskej dohody; ďalej víta skutočnosť, že zmluvné strany sa dohodli, že musia prijať a posilniť vykonateľné právne predpisy, právne rámce a stabilné politiky, programy a mechanizmy s cieľom zabezpečiť rovnaký prístup, rovnakú kontrolu, rovnaké príležitosti a plnú a rovnú účasť žien a dievčat vo všetkých oblastiach života; podporuje záväzky v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv (SRZP) v kontexte Pekinskej deklarácie a akčnej platformy a akčného programu ICPD a výsledky konferencie o ich preskúmaní v súlade s cieľom udržateľného rozvoja č. 5; opakuje, že je dôležité zachovať a posilniť rodovo citlivé programy rozvojovej spolupráce s cieľom splniť záväzky stanovené v dohode, najmä pokiaľ ide o boj proti všetkým formám sexuálneho a rodovo motivovaného násilia, ako je mrzačenie ženských pohlavných orgánov; žiada inštitúcie EÚ, aby urýchlili vykonávanie akčného plánu pre rodovú rovnosť III v krajinách AKT;
20. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že dohoda bude základom pre posilnenie hospodárskych vzťahov medzi zmluvnými stranami vzájomne prospešným spôsobom, pričom sa vďaka nej zvýši podiel podnikov z EÚ aj OAKTŠ na svetovom trhu a posilní úloha miestnych podnikateľov a malých a stredných podnikov; zdôrazňuje, že vzájomné vzťahy medzi EÚ a OAKTŠ by sa mali zakladať na spoločných hodnotách a hospodárske vzťahy sa musia rozvíjať na partnerskom základe; dôrazne podporuje cieľ, ktorým je mobilizovať investície, podporovať obchod a rozvoj súkromného sektora, aby sa dosiahol udržateľný a inkluzívny rast a vytvárali sa dôstojné pracovné miesta pre všetkých; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že bude potrebné vytvoriť silné prepojenie medzi dohodou a iniciatívou Global Gateway za účasti miestnych aktérov občianskej spoločnosti a súkromného sektora, najmä prostredníctvom platformy pre dialóg občianskej spoločnosti a miestnych orgánov v rámci stratégie Global Gateway a poradnej skupiny podnikov, a to vo fáze výberu aj vykonávania projektov Global Gateway v krajinách AKT; zdôrazňuje potenciál iniciatívy EÚ Global Gateway; berie na vedomie investičný program Global Gateway medzi EÚ a Latinskou Amerikou a Karibikom a investičný balík Global Gateway medzi EÚ a Afrikou; zdôrazňuje, že sú potrebné rozsiahle investície do tvrdej aj mäkkej infraštruktúry v krajinách AKT, od digitálnych, dopravných a energetických sietí až po systémy zdravotníctva, vzdelávania a potravín, a že tieto investície by mali byť v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja; domnieva sa, že iniciatíva Global Gateway by mohla byť na to odpoveďou, ktorej cieľom je poskytnúť partnerským krajinám životaschopnú a atraktívnu alternatívu, ktorá prináša trvalé výhody pre miestne komunity;
21. zastáva názor, že Samojská dohoda môže pozitívne prispieť k voľnému, spravodlivému a otvorenému obchodu s cieľom dosiahnuť udržateľný rast a rozvoj; zdôrazňuje, že v záujme zaistenia rovného a vzájomne prospešného partnerstva musia byť obchodné a investičné ustanovenia dohody prispôsobené tak, aby boli prospešné pre všetky strany; zdôrazňuje, že Samojskou dohodou sa nezmenia obchodné dohody medzi EÚ a krajinami OAKTŠ, ktorých partnerstvo bude aj naďalej založené na samostatných obchodných dohodách a nástrojoch, najmä regionálnych dohodách o hospodárskom

partnerstve (DHP) a na všeobecnom systéme preferencií (VSP); vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby sa všetky jej obchodné nástroje zamerané na krajiny OAKTŠ, ako sú dohody o hospodárskom partnerstve, VSP a iniciatíva na pomoc obchodu, navzájom posilňovali a boli v súlade so zásadou súdržnosti politík v záujme rozvoja a s jej cieľom rozvojovej spolupráce, ktorým je odstránenie chudoby a prispievanie k dosiahnutiu cieľov udržateľného rozvoja; zdôrazňuje, že dohoda obsahuje kapitolu o obchodnej spolupráci, ktorá opätovne potvrdzuje záväzok vykonávať a posilňovať dohody o hospodárskom partnerstve a stanovuje spoločné priority a ustanovenia; zdôrazňuje, že kľúčovou úlohou dohôd o hospodárskom partnerstve medzi EÚ a africkými krajinami by mala byť podpora dlhodobého a udržateľného rozvoja, znižovanie chudoby a posilňovanie regionálnej integrácie; uznáva rozdielne názory na dohody o hospodárskom partnerstve a vyzýva Komisiu, aby sa nimi zaoberala a na tento účel budovala dôveru a vzájomné porozumenie v otázke prínosu týchto dohôd a obáv, ktoré vyvolávajú; opätovne vyzýva na hĺbkovú analýzu vplyvu dohôd o hospodárskom partnerstve na miestne hospodárstva, regionálnu integráciu a hospodársku diverzifikáciu a ich súlad s cieľmi udržateľného rozvoja a so zásadou súdržnosti politík v záujme rozvoja;

22. víta skutočnosť, že jedným z cieľov dohody je podpora integrácie krajín AKT do svetového hospodárstva; trvá na tom, že ustanovenia novej dohody o partnerstve týkajúce sa obchodu by mali prispievať k stimulovaniu a zvyšovaniu udržateľných investícií, ktoré prinášajú výhody miestnemu obyvateľstvu, vytvárajú pracovné miesta, podporujú rozvoj súkromného sektora, najmä pre MSP, a posilňujú inkluzívnu hospodársku a udržateľnú obchodnú spoluprácu; víta odkazy, ktoré sú uvedené v celej dohode, na sociálne, environmentálne a pracovné normy, sociálnu zodpovednosť podnikov, zodpovedné správanie podnikov a dodržiavanie práva na reguláciu; domnieva sa, že by sa malo vytvoriť pozitívne prepojenie medzi obchodom, odstraňovaním chudoby, bojom proti nerovnostiam a podporou udržateľného rozvoja; zdôrazňuje, že ustanovenia o udržateľnosti by mali byť zakotvené v cieľoch a záväzkoch, s ktorými súhlasili obe strany; uznáva, že zmluvné strany dohody môžu udržateľnosť vykladať rôznymi spôsobmi, a je si vedomý rozdielných úrovní rozvoja a politických priorit zmluvných strán; vyzýva Komisiu, aby krajinám OAKTŠ aj naďalej poskytovala politickú, finančnú a technickú pomoc, ako aj pomoc pri tvorbe politík podľa ich príslušných potrieb, a to aj svojim africkým partnerom, v záujme bezproblémového vykonávania africkej kontinentálnej zóny voľného obchodu s cieľom podporiť obchod v rámci Afriky;
23. opätovne vyzýva Komisiu, aby zaviedla opatrenia, ako je zákaz dovozu výrobkov, ktoré sú spojené s vážnym porušovaním ľudských práv, ako je nútená práca alebo najhoršie formy detskej práce; zdôrazňuje, že je dôležité zahrnúť cieľ bojovať proti nútenej práci a detskej práci do kapitol o obchode a udržateľnom rozvoji v obchodných dohodách EÚ;
24. pripomína záväzok Parlamentu vykonávať Európsku zelenú dohodu a víta obchodné iniciatívy, ktoré prispievajú k dosahovaniu jej cieľov, okrem iného vrátane mechanizmu uhlíkovej kompenzácie na hraniciach a legislatívneho návrhu o povinnej náležitej starostlivosti; trvá na tom, aby Komisia pozorne monitorovala vplyv týchto iniciatív na obchod medzi EÚ a OAKTŠ a predložila sprievodné opatrenia na zmiernenie prípadných krátkodobých narušení; domnieva sa, že z dlhodobého hľadiska tieto

legislatívne iniciatívy povedú k odolnejším a udržateľnejším globálnym hodnotovým reťazcom, z ktorých budú mať prospech občania a podniky v EÚ a krajinách OAKTŠ;

25. víta záväzok spolupracovať s cieľom posilniť energetickú bezpečnosť a zlepšiť prístup k energii v krajinách AKT v súlade s Agendou 2030 OSN a cieľmi udržateľného rozvoja, najmä urýchlením pokroku pri plnení cieľa udržateľného rozvoja č. 7 a Parížskej dohody, a to pri rešpektovaní práv všetkých vrátane pôvodného obyvateľstva, ako sa stanovuje v Deklarácii OSN o právach pôvodného obyvateľstva a miestnych komún; zdôrazňuje, že dohoda musí v plnej miere prispieť k elektrifikácii rozvojových krajín, aby sa zabezpečilo uspokojenie základných potrieb ľudí a zavedenie výrobných činností; zdôrazňuje najmä potrebu podporovať africké partnerské krajiny využitím veľkého nevyužitého potenciálu tohto kontinentu v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, ktorý má potenciál podporiť hospodársky rast, tvorbu pracovných miest a sociálny rozvoj; víta začlenenie osobitného článku venovaného energetike do afrického regionálneho protokolu; ďalej konštatuje, že odvetvie energetiky je označené za jednu z investičných priorít iniciatívy Global Gateway, ktorá by mala byť v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja;
26. zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné riešiť globálne environmentálne výzvy a zamerať sa na účinné vykonávanie Parížskej dohody o zmene klímy, najmä posilnením spolupráce v oblasti odolnosti voči prírodným katastrofám a adaptáciou na zmenu klímy a prispievaním do fondu pre straty a škody; zdôrazňuje závery správy Medzivládneho panelu o zmene klímy z roku 2022, podľa ktorej globálne otepľovanie postupne oslabí zdravie pôdy a ekosystémové služby, čo zníži produktivitu potravín v mnohých regiónoch na pevnine a v oceánoch; víta skutočnosť, že Samojská dohoda na rozdiel od Dohody z Cotonou obsahuje oveľa podrobnejšie ustanovenia o environmentálnej udržateľnosti a zmene klímy; berie na vedomie, že ustanovenia o environmentálnej udržateľnosti, oceánoch, moriach a morských zdrojoch, ako aj o zmene klímy a prírodných katastrofách sú zahrnuté v časti základu aj v troch regionálnych protokoloch; vyzýva členské krajiny EÚ a OAKTŠ, aby podporovali projekty spolupráce zamerané na riešenie spoločných výziev; zdôrazňuje najmä projekt Veľkého zeleného múru v Afrike a iniciatívu modré pásmo pre globálnu sieť pre spoluprácu v oblasti chránených morských oblastí a správy oceánov;
27. víta skutočnosť, že obe zmluvné strany uznali zásadnú úlohu oceánu pre život na Zemi, udržateľný rozvoj a potravinovú bezpečnosť a ich záväzok podporovať modré hospodárstvo a systémovú, integrovanú a ambicióznú medzinárodnú správu oceánov, najmä v kontexte prebiehajúcich globálnych rokovaní; trvá na tom, že je dôležité zintenzívniť spoluprácu medzi EÚ a krajinami OAKTŠ, pokiaľ ide o kľúčové rastúce výzvy súvisiace s ťažbou z morského dna, so znečistením mora (mikroplasty, znečisťovanie z vojenskej munície vypúšťanej do mora atď.), s nezákonným rybolovom, prechodom na udržateľnejšie riadenie rybolovných zdrojov a dekarbonizáciou námornej dopravy;
28. víta záväzok zmluvných strán posilniť spoluprácu v oblasti migrácie a mobility vrátane riešenia základných príčin neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania, napríklad v dôsledku konfliktov, nestability a dôsledkov zmeny klímy, ako aj uľahčiť legálne spôsoby migrácie pri plnom dodržiavaní medzinárodného práva a v súlade s príslušnými právomocami zmluvných strán, ako aj v súlade s cieľmi Nástroja susedstva a rozvoje

a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa;

29. víta skutočnosť, že spolupráca v oblasti mieru a bezpečnosti sa v rámci novej dohody podľa očakávaní má zintenzívniť, keďže jednoznačne ide o oblasť spoločného záujmu; konštatuje, že dohoda má potenciál podporiť spoluprácu v nových oblastiach siahajúcich od pirátstva či financovania terorizmu až po počítačovú kriminalitu; požaduje integrovaný prístup ku konfliktom a krízam, ktorý bude vo všetkých fázach spájať humanitárne, rozvojové, mierové a bezpečnostné úsilie; trvá na tom, že je dôležité, aby sa vo všetkých krízou postihnutých a nestabilných krajinách AKT riadne uplatňoval prístup založený na prepojení humanitárnej pomoci, rozvoja a mieru; v tejto súvislosti pripomína potrebu jasného politického smerovania, aby sa preklenuli rozdiely medzi jednotlivými oblasťami politiky a zároveň zabezpečilo rešpektovanie osobitnej právnej povahy a zásad humanitárnej pomoci; opätovne zdôrazňuje, že bez mieru a bezpečnosti nemožno dosiahnuť udržateľný rozvoj a že bez inkluzívneho rozvoja nemožno dosiahnuť udržateľný mier a bezpečnosť; vyjadruje znepokojenie nad zvýšeným vplyvom a rastúcou prítomnosťou zahraničných aktérov vrátane súkromných vojenských spoločností a/alebo štátom podporovaných zástupcov, ako je Wagnerova skupina, v regióne Sahel, čo oslabuje bezpečnosť a stabilitu dotknutých krajín a má vážne regionálne a medzinárodné dôsledky;

Prostriedky spolupráce a vykonávania

30. víta začlenenie Európskeho rozvojového fondu (ERF) do rozpočtu Únie, ktorý sa plní od roku 2021, čo bolo dlhodobou požiadavkou Európskeho parlamentu; domnieva sa, že to umožňuje lepšiu demokratickú kontrolu a väčšiu zodpovednosť a viditeľnosť financovania rozvoja EÚ;
31. zdôrazňuje, že je dôležité zaručiť účinnosť rozvojovej pomoci a jej výsledkov; je presvedčený, že vykonávanie dohody si vyžaduje značnú a udržateľnú mobilizáciu finančných zdrojov; víta preto uznanie, že prostriedky spolupráce by mali sa mali diverzifikovať a zahŕňať celý rad politik a nástrojov zo všetkých dostupných zdrojov a od všetkých aktérov na základe prístupu prepojenia medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom; uznáva dôležitú úlohu súkromného sektora pri získavaní finančných prostriedkov na rozvoj;
32. pripomína, že mobilizácia domácich zdrojov zdaňovaním je jedným z najvýznamnejších zdrojov príjmu na financovanie udržateľného rozvoja; naliehavo vyzýva EÚ a OAKTŠ, aby preukázali silnú politickú vôľu a odhodlanie v boji proti nezákonným finančným tokom, daňovým únikom a korupcii; zdôrazňuje, že je dôležité podporovať úsilie partnerských krajín AKT o vybudovanie spoľahlivých systémov mobilizácie domácich zdrojov s cieľom zabezpečiť zvýšené domáce financovanie rozvoja a uvoľniť potenciál hospodárskeho rozvoja krajín AKT; uznáva, že korupcia v riadení verejných financií je prekážkou mobilizácie domácich zdrojov; podporuje preto závery Rady zo 4. mája 2023 o korupcii ako prekážke rozvoja;
33. víta záväzok zmluvných strán Samojskej dohody riešiť dlh a pracovať na udržateľnosti dlhovej služby, keďže to podporuje dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja;

Zapojenie zainteresovaných strán, parlamentný rozmer a multilateralizmus

34. trvá na význame parlamentnej diplomacie pri posilňovaní politického dialógu medzi EÚ a členmi OAKTŠ;
35. žiada, aby sa na všetkých úrovniach dohody zabezpečila demokratická zodpovednosť;
36. uznáva prínos, ktorý v minulosti malo Spoločné parlamentné zhromaždenie OAKTŠ – EÚ (SPZ) a ktorý bude mať naďalej aj v budúcnosti; pripomína, že SPZ poskytuje členom platformu na výmenu informácií o politikách a otázkach, ktoré majú význam pre EÚ aj OAKTŠ;
37. víta vytvorenie troch regionálnych zhromaždení, ktoré ešte viac posilnia parlamentný rozmer a umožnia dôkladné parlamentné diskusie o otázkach regionálnejšej povahy;
38. víta záväzok podporovať prístup viacerých zainteresovaných strán, ktorý umožní aktívne zapojenie širokého spektra aktérov vrátane parlamentov, miestnych orgánov, miestnej občianskej spoločnosti, žien a mladých ľudí a súkromného sektora; žiada, aby sa tento záväzok urýchlene premietol do praxe, čo si bude vyžadovať vytvorenie otvoreného a transparentného mechanizmu štruktúrovaných konzultácií, a to s cieľom zabezpečiť účinnú účasť zainteresovaných strán;
39. vzhľadom na zmenšujúci sa priestor pre občiansku spoločnosť však vyjadruje znepokojenie nad tým, že zmluvné strany sa zaviazali zvýšiť účasť zainteresovaných strán len „v relevantných prípadoch“, čo môže viesť k obmedzeniu ich skutočnej účasti; pripomína, že je potrebné uznať a podporovať viaceré úlohy a príspevky organizácií občianskej spoločnosti, a vyzýva EÚ, aby posilnila účasť aktérov občianskej spoločnosti EÚ a krajín AKT na vykonávaní dohody;
40. víta ustanovenia o globálnych alianciách a medzinárodnej spolupráci obsiahnuté v novej dohode, ktorej súčasťou sú záväzky k dodržiavaniu medzinárodného poriadku založeného na pravidlách a k podpore medzinárodného dialógu a hľadaniu mnohostranných riešení, aby sa dosiahol pokrok opatrení na globálnej úrovni, presadzoval mier a rozvoj a urýchlil pokrok týkajúci sa cieľa udržateľného rozvoja č. 17 o partnerstvách v záujme dosiahnutia cieľov; vyzýva členské krajiny EÚ a OAKTŠ, aby podporili plán Parížskeho paktu pre ľudí a planétu, najmä v boji proti chudobe a pri adaptácii na zmenu klímy;
41. vyzýva Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, aby posilnili strategickú komunikáciu o činnostiach EÚ v rámci partnerstva;

o
o o
42. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Európskej investičnej banke a rade ministrov Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Spravodajca veľmi víta, že 15. novembra 2023 došlo k podpísaniu dohody o partnerstve medzi Európskou úniou a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov (OAKTŠ), pretože poskytuje posilnený a modernizovaný rámec spolupráce s krajinami AKT. V turbulentných časoch geopolitickej multipolarity a nestability musí EÚ budovať ešte pevnejšie väzby s krajinami AKT a zároveň posilňovať partnerstvá na podporu multilaterizmu. Spravodajca preto vyjadruje hlboké poľutovanie nad opakovanými odkladmi podpísania novej dohody o partnerstve, čo výrazne ovplyvnilo povest' EÚ ako dôveryhodného partnera.

Modernizovaná dohoda má potenciál posilniť politické partnerstvo medzi EÚ a krajinami AKT a zahŕňa kľúčové otázky, ako je udržateľný hospodársky rast a rozvoj, zmena klímy, rodová rovnosť a posilnenie postavenia žien a dievčat, potravinová bezpečnosť a zdravie, migrácia, ľudské práva, demokracia a správa vecí verejných a mier a bezpečnosť. Spravodajca zdôrazňuje, že je dôležité riešiť tieto oblasti výziev a príležitostí spoločným prístupom. Spravodajca víta, že nové partnerstvo stanovuje flexibilný rámec založený na spoločnom základe platnom pre všetky strany a na regionálnych protokoloch prispôbených Afrike, Karibiku a Tichomoriu, v ktorých sa zohľadňujú osobitosti týchto regiónov.

Spravodajca okrem toho podporuje to, že nové partnerstvo vychádza z viacerých medzinárodných dohôd a za zastrešujúce smerodajné rámce označuje Agendu 2030 OSN pre udržateľný rozvoj a Parížsku dohodu o zmene klímy. To má zásadný význam, najmä vzhľadom na to, že pokrok pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja zaostáva, a to najmä v najmenej rozvinutých krajinách, z ktorých mnohé sú krajiny AKT.

Spravodajca dôrazne podporuje zásady stanovené v základe, najmä to, že zmluvné strany presadzujú ciele tejto dohody v duchu spoločnej zodpovednosti, solidarity, reciprocity, vzájomnej úcty a zodpovednosti. To je v súlade s cieľom EÚ vytvárať rovnocenné partnerstvá, ktoré prinášajú vzájomne prospešné výsledky v oblasti spoločných a vzájomne sa prelínajúcich záujmov a v súlade so spoločnými hodnotami.

Spravodajca podporuje integrovaný prístup k spolupráci, ktorý zahŕňa politické, hospodárske, sociálne, environmentálne a kultúrne prvky; systematické podporovanie rodového hľadiska a multilaterálneho prístupu na umožnenie zapojenia širokého okruhu subjektov do procesov partnerského dialógu a spolupráce vrátane parlamentov, miestnych orgánov, občianskej spoločnosti a súkromného sektora. Spravodajca je však znepokojený opakovaným používaním výrazu „v relevantných prípadoch“ v častiach dohody v súvislosti s príspevkom zainteresovaných strán. Takáto formulácia by mohla viesť k zúženému výkladu toho, v ktorých prípadoch by bolo vhodné zapojiť partnerov z občianskej spoločnosti a zo súkromného sektora a miestne orgány. Spravodajca zdôrazňuje, že multilaterálny prístup sa musí premietnuť do praxe, pričom zdôrazňuje, že zainteresované strany musia byť včas informované a musia mať možnosť prispieť k širokému procesu dialógu.

Strategické priority

Spravodajca zastáva názor, že šesť spoločných strategických priorít určených v dohode (ktoré presahujú rámec rozvoja) je mimoriadne dôležitých, a to napriek dramatickej zmene geopolitického kontextu. Spravodajca zdôrazňuje, že Samojská dohoda ponúka rozšírený

priestor na dialóg s cieľom spoločne riešiť bezprostredné a dlhodobé dôsledky ruskej útočnej vojny proti Ukrajine, ktoré mali veľký vplyv na niektoré štáty AKT.

Pokiaľ ide o ľudské práva, demokraciu a správu vecí verejných, spravodajca víta, že v Samojskej dohode sa potvrdzuje odhodlanie zmluvných strán chrániť, presadzovať a uplatňovať ľudské práva, základné slobody a demokratické zásady, ako aj posilňovať právny štát a dobrú správu vecí verejných. Táto skutočnosť je ešte dôležitejšia, ak vezmeme do úvahy trend úpadku demokracie a správy vecí verejných vo svete a pretrvávajúce ohrozenie ľudských práv na celom svete. Spravodajca víta záväzok podporovať všeobecné ľudské práva bez diskriminácie z akéhokoľvek dôvodu, ale vyjadruje poľutovanie nad tým, že v dohode sa výslovne neuvádza, že diskriminácia môže byť založená na sexuálnej orientácii a rodovej identite.

Pokiaľ ide o mier a bezpečnosť, spravodajca víta, že sa v rámci novej dohody očakáva zintenzívnenie spolupráce, keďže ide o oblasť spoločného záujmu. Spravodajca trvá na tom, že je dôležité, aby sa vo všetkých krízou postihnutých a nestabilných štátoch riadne uplatňoval prístup založený na prepojení humanitárnej pomoci, rozvoja a mieru. V tejto súvislosti by spravodajca chcel pripomenúť potrebu jasného politického smerovania, aby sa preklenuli rozdiely medzi jednotlivými oblasťami politiky a zároveň sa zabezpečilo rešpektovanie osobitnej právnej povahy a zásad humanitárnej pomoci. Spravodajca navyše opätovne zdôrazňuje, že bez mieru a bezpečnosti nemožno dosiahnuť udržateľný rozvoj a že bez inkluzívneho rozvoja nemožno dosiahnuť udržateľný mier a bezpečnosť.

Pokiaľ ide o ľudský a sociálny rozvoj, spravodajca dôrazne podporuje to, že v dohode sa opätovne potvrdzuje, že rodová rovnosť a posilnenie postavenia žien a dievčat sú základnou požiadavkou na dosiahnutie inkluzívneho a udržateľného rozvoja. Spravodajca víta najmä to, že zmluvné strany sa dohodli, že prijímajú a posilnia vykonateľné právne predpisy, právne rámce a stabilné politiky, programy a mechanizmy s cieľom zabezpečiť rovnaký prístup, rovnaké príležitosti, rovnakú kontrolu, plnú a rovnakú účasť žien a dievčat vo všetkých oblastiach života. Spravodajca okrem toho podporuje záväzok v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv. Aktívna účasť mladých ľudí v spoločnosti vrátane tvorby politik, ktoré sa ich dotýkajú, ich vykonávanie a následných opatrení v rámci týchto politik by sa mala dôrazne podporovať. Pokiaľ ide o potravinovú bezpečnosť, spravodajca žiada, aby sa príslušným ustanoveniam dohody venovala osobitná pozornosť vzhľadom na zhoršenie celosvetovej potravinovej bezpečnosti v dôsledku rastúcich nákladov na potraviny a poľnohospodárske vstupy, ruskej útočnej vojny proti Ukrajine a nepriaznivých poveternostných javov. Spravodajca by chcel, aby sa programy EÚ prioritne zameriavali na budovanie odolných udržateľných poľnohospodársko-potravinárskych systémov a na malých poľnohospodároch, keďže títo zohrávajú kľúčovú úlohu v potravinovej bezpečnosti v mnohých krajinách AKT. Pokiaľ ide o zdravie, spravodajca zdôrazňuje, že úsilie by sa malo zamerať na podporu krajín AKT pri budovaní udržateľných zdravotníckych systémov a posilňovaní odolnosti, čo je nevyhnutné na to, aby partnerské krajiny mohli čeliť budúcim pandémiám. Pandémia ochorenia COVID-19 ukázala, že multilaterálna spolupráca je kľúčom na prekonanie globálnych výziev v oblasti zdravia, a preto spravodajca s potešením konštatuje, že zmluvné strany budú spolupracovať pri riešení núdzových situácií v oblasti verejného zdravia a posilňovať medzinárodnú spoluprácu pri zmierňovaní vplyvu globálnych núdzových situácií v oblasti verejného zdravia.

Pokiaľ ide o inkluzívny udržateľný hospodársky rast a rozvoj, spravodajca víta, že v dohode

sa uznáva význam posilňovania hospodárskych vzťahov medzi zmluvnými stranami v ich spoločnom záujme a na ich vzájomný prospech v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja. V dohode sa uznáva význam rozvoja súkromného sektora pre hospodársku transformáciu a vytváranie pracovných miest, pričom zmluvné strany sa zaväzujú podporovať dialóg medzi verejným a súkromným sektorom a venovať osobitnú pozornosť rastu a zlepšeniu konkurencieschopnosti mikropodnikov, malých a stredných podnikov. Okrem toho sa v dohode stanovuje, že zmluvné strany budú podporovať politiky rozvoja podnikania medzi mladými ľuďmi a ženami v kontexte posilnenia ich hospodárskeho postavenia a podpory inkluzívneho rozvoja. Spravodajca tieto časti dôrazne podporuje, pretože spolupráca v týchto oblastiach bude mať zásadný význam na posilnenie hospodárskeho rastu, vytvárania pracovných miest a konkurencieschopnosti v krajinách AKT, čo je rozhodujúcim prvkom na zníženie chudoby a dosahovanie prosperity.

Pokiaľ ide o environmentálnu udržateľnosť a zmenu klímy, spravodajca víta, že Samojská dohoda na rozdiel od Dohody z Cotonou obsahuje oveľa podrobnejšie ustanovenia v tejto oblasti. Ustanovenia o environmentálnej udržateľnosti, oceánoch, moriach a morských zdrojoch, ako aj o zmene klímy a prírodných katastrofách sú zahrnuté v časti základu aj v troch regionálnych protokoloch. Spravodajca to podporuje, ako aj skutočnosť, že zmluvné strany sa zaväzujú vykonávať Parížsku dohodu a monitorovať pokrok pri dosahovaní svojich vnútroštátne stanovených príspevkov, pričom zohľadnia svoju spoločnú, ale rozdielnu zodpovednosť a príslušné spôsobilosti so zreteľom na rôzne vnútroštátne okolnosti. Spravodajca súhlasí s tým, že je skutočne nevyhnutné zamerať sa na účinné vykonávanie Parížskej dohody a dosiahnuť podstatný pokrok.

Pokiaľ ide o migráciu, spravodajca zdôrazňuje potrebu posilniť spoluprácu medzi Európou a krajinami AKT a zdôrazňuje potrebu riešiť základné príčiny neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania, ako je politická nestabilita, chudoba, nedostatočná bezpečnosť, nedostatok hospodárskych príležitostí, bezpečnosť potravín, násilie a negatívne účinky zmeny klímy. Spravodajca zároveň zdôrazňuje, že treba uľahčiť legálne možnosti migrácie, ako sa uvádza v dohode.

Prostriedky spolupráce

Pokiaľ ide o prostriedky spolupráce a vykonávania dohody, spravodajca zdôrazňuje význam zabezpečenia účinnosti a výsledkov rozvoja a víta dohodu, v ktorej sa uznáva, že prostriedky spolupráce by mali byť diverzifikované a mali by zahŕňať rad politik a nástrojov zo všetkých dostupných zdrojov a od rôznych aktérov.

Od roku 2021 sa financovanie krajín AKT zabezpečuje na základe nariadenia NDICI – Globálna Európa. Spravodajca vyzýva Komisiu, aby využila príležitosť preskúmania v polovici trvania na kontrolu súladu medzi nariadením a strategickými prioritami Samojskej dohody. Vykonávanie dohody by mala sprevádzať primeraná úroveň financovania, aby EÚ mohla dodržať svoje záväzky. Treba tiež vytvoriť silné prepojenie medzi dohodou a iniciatívou Global Gateway, ktorá sa začala po ukončení rokovaní.

Multilateralizmus a parlamentná diplomacia

Okrem uvedených oblastí spolupráce spravodajca víta ustanovenia o globálnych alianciách a medzinárodnej spolupráci, pričom obe zmluvné strany zdôrazňujú svoj záväzok k dodržiavaniu medzinárodného poriadku založeného na pravidlách a k podpore

medzinárodného dialógu a hľadaniu mnohostranných riešení, aby sa dosiahol pokrok opatrení na globálnej úrovni. Samojská dohoda môže a mala by pomôcť vytvoriť globálne aliancie vo všetkých oblastiach, na ktoré sa vzťahuje. Spravodajca takisto trvá na význame parlamentnej diplomacie pri posilňovaní politického dialógu medzi EÚ a OAKTŠ. Spravodajca sa domnieva, že je mimoriadne dôležité zabezpečiť demokratickú zodpovednosť na všetkých úrovniach dohody. V priebehu rokov vytvorilo SPZ OAKTŠ – EÚ rámec na rozsiahlu parlamentnú diskusiu, ktorý umožňuje konzistentný parlamentný dialóg medzi poslancami EP a poslancami parlamentov krajín AKT. SPZ bolo a je zástancom multilateralizmu a očakáva sa, že jeho dlhoročné skúsenosti budú značným prínosom pri vykonávaní Samojskej dohody.

**PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY,
KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE**

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spravodajca vyhlasuje, že počas prípravy správy až do jej prijatia vo výbore mu poskytli informácie tieto subjekty alebo osoby:

Subjekt a/alebo osoba
Professor Robert Dussey, Togo's Minister of Foreign Affairs, African Integration and Togolese Abroad, the OACPS' Chief Negotiator and Chair of the Ministerial Central Negotiating Group
European Commission
EEAS
European Investment Bank
European Economic and Social Committee
CONCORD Europe
DSW
UNICEF
ECDPM

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajcu.

28.11.2023

STANOVISKO VÝBORU PRE MEDZINÁRODNÝ OBCHOD

pre Výbor pre rozvoj

s návrhom nelegislatívneho uznesenia k uzavretiu Dohody o partnerstve medzi Európskou úniou na jednej strane a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov (organizácia OAKTŠ) na strane druhej (2023/0464M(NLE))

Spravodajkyňa výboru požiadaneho o stanovisko: Samira Rafaela

NÁVRHY

Výbor pre medzinárodný obchod vyzýva Výbor pre rozvoj, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. víta závery rokovaní o novej dohode o partnerstve medzi Európskou úniou a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov (OAKTŠ) a hlavné ciele, ktoré sa v nej stanovujú v súvislosti s dosiahnutím cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja a dodržiavaním Parížskej dohody; trvá na tom, že Parlament mal udeliť súhlas pred prijatím rozhodnutia Rady o predbežnom vykonávaní dohody nasledujúcej po Dohode z Cotonou; zdôrazňuje dôležité politické, hospodárske a kultúrne vzťahy medzi EÚ a OAKTŠ; zdôrazňuje, že EÚ prispieva k udržateľnému hospodárskemu rozvoju krajín OAKTŠ a k zlepšeniu ich postavenia v rámci svetového obchodného systému; zdôrazňuje, že dohodou nasledujúcou po Dohode z Cotonou sa nezmenia obchodné dohody medzi EÚ a krajinami OAKTŠ, ktorých partnerstvo bude aj naďalej založené na samostatných obchodných dohodách a nástrojoch, najmä regionálnych dohodách o hospodárskom partnerstve (DHP) a na všeobecnom systéme preferencií (VSP); vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby sa všetky jej obchodné nástroje zamerané na krajiny OAKTŠ, ako sú DHP, VSP a iniciatíva Aid for Trade, navzájom posilňovali a boli v súlade so zásadou súdržnosti politík v záujme rozvoja;
2. víta celkový cieľ dohody nasledujúcej po Dohode z Cotonou, ktorým je podpora integrácie krajín OAKTŠ do svetového hospodárstva; zdôrazňuje, že dohoda obsahuje kapitolu o obchodnej spolupráci, v ktorej sa opätovne potvrdzuje záväzok vykonávať a posilňovať DHP a stanovuje neúplný zoznam spoločných priorít a ustanovení v oblasti obchodu a udržateľného rozvoja, uľahčovania obchodu, obchodu so službami, podpory multilateralizmu a odstraňovania necolných prekážok; víta najmä odkazy, ktoré sú uvedené v celej dohode, na sociálne, environmentálne a pracovné normy, sociálnu zodpovednosť podnikov, zodpovedné správanie podnikov a dodržiavanie práva na reguláciu;
3. zdôrazňuje, že kľúčovou úlohou dohôd o hospodárskom partnerstve medzi EÚ a africkými krajinami by mala byť podpora dlhodobého a udržateľného rozvoja, znižovanie chudoby a posilňovanie regionálnej integrácie; uznáva rozdielne názory na dohody o hospodárskom partnerstve a vyzýva Komisiu, aby sa nimi zaoberala a na tento účel budovala dôveru a vzájomné porozumenie v otázke ich prínosu a obáv, ktoré vyvolávajú; zaoberá sa možnými pozitívnymi a negatívnymi dôsledkami, ktoré by mohla mať nová dohoda o partnerstve medzi EÚ a členmi OAKTŠ na obchod v rámci Afriky; trvá na tom, že je dôležité zabrániť akýmkoľvek negatívnym vplyvom na obchod v rámci Afriky a riešiť tieto vplyvy v úzkej spolupráci s našimi africkými partnermi; vyzýva Komisiu, aby krajinám OAKTŠ aj naďalej poskytovala politickú, finančnú a technickú pomoc, ako aj pomoc pri tvorbe politík podľa ich príslušných potrieb, a to konkrétne svojim africkým partnerom v záujme bezproblémového vykonávania africkej kontinentálnej zóny voľného obchodu s cieľom podporiť obchod v rámci Afriky; trvá na tom, že všetky obchodné dohody s krajinami OAKTŠ musí sprevádzať budovanie kapacít a technická pomoc, aby sa účinne podporovalo ich vykonávanie; opakuje svoju požiadavku, aby sa pred rokovaniami o nových dohodách o hospodárskom partnerstve vykonala hĺbková analýza ich vplyvu na miestne

hospodárstva, regionálnu integráciu, hospodársku diverzifikáciu a ciele udržateľného rozvoja;

4. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že dohody o hospodárskom partnerstve medzi EÚ a africkými krajinami budú prínosom pre obchod v rámci Afriky a africké obyvateľstvo;
5. opätovne vyzýva Komisiu, aby zaviedla opatrenia, ako je zákaz dovozu výrobkov, ktoré sú spojené s vážnym porušovaním ľudských práv, ako je nútená práca alebo najhoršie formy detskej práce; zdôrazňuje, že je dôležité zahrnúť cieľ bojovať proti nútenej práci a detskej práci do kapitol o obchode a udržateľnom rozvoji v obchodných dohodách EÚ;
6. trvá na tom, že v záujme spravodlivého partnerstva musia byť obchodné a investičné ustanovenia dohody prispôbené tak, aby boli prospešné pre všetky strany, a tak sa zaistilo spravodlivé partnerstvo; zdôrazňuje potrebu dosiahnuť správnu rovnováhu prínosov pre EÚ a krajiny OAKTŠ v súlade s právami a povinnosťami strán vyplývajúcimi z dohody nasledujúcej po Dohode z Cotonou; vyzýva Komisiu, aby zaručila, že krajiny, občania a priemysel EÚ aj OAKTŠ budú mať z obchodných vzťahov prospech; požaduje od Komisie napredovanie v udržateľnom a inkluzívnom rozvoji a raste; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že dohoda bude základom pre posilnenie hospodárskych vzťahov medzi zmluvnými stranami vzájomne prospešným spôsobom, pričom sa vďaka nej zvýši podiel podnikov z EÚ aj OAKTŠ na svetovom trhu a posilní úloha miestnych podnikateľov a malých a stredných podnikov; zdôrazňuje, že by sa pri tom mala zohľadniť úroveň ich rozvoja, umožniť ochrana ich začínajúcich priemyselných odvetví, podpora drobného poľnohospodárstva a dodržiavanie noriem EÚ a medzinárodných noriem udržateľnosti pri vývoze ich poľnohospodárskych výrobkov; vyzýva Komisiu, aby účinne riešila a konkrétne zaručila prístup výrobcov z krajín OAKTŠ na trh EÚ v rámci procesu revízie dohôd o hospodárskom partnerstve; vyzýva Komisiu, aby podporovala udržateľné investície do rozvoja digitálnej a zelenej infraštruktúry v krajinách OAKTŠ v súlade so svojím záväzkom vyjadrenom v Glasgowskom klimatickom pakte a zároveň zabezpečila zodpovedné riadenie prírodných zdrojov a surovín;
7. vyzýva Komisiu, aby podporovala všetky činnosti súvisiace s rozvojom vedy, technológií, výskumu, inovácií a digitálnej transformácie, ktoré významne prispievajú k urýchleniu udržateľného rozvoja, a aby podporovala krajiny OAKTŠ v ich odhodlanom úsilí o realizáciu tohto procesu; trvá na tom, že pri vykonávaní ustanovení novej dohody o partnerstve medzi OAKTŠ a EÚ týkajúcich sa obchodu sa nesmie na nikoho zabudnúť a že je potrebné prispieť k stimulácii a zvýšeniu strategických investícií, k vytváraniu pracovných miest, posilneniu úlohy súkromného sektora a zintenzívneniu hospodárskej a obchodnej spolupráce;
8. pripomína, že je dôležité podporovať drobných poľnohospodárov a rozvoj miestnych a regionálnych výrobkov a trhov, vyhýbať sa presadzovaniu modelu poľnohospodárstva zameraného výlučne na vývoz a posilňovať štruktúry obehového hospodárstva a vnútroregionálnu obchodnú spoluprácu a spoluprácu v komerčnej oblasti, čo by mohlo prispieť k tomu, že nebude dochádzať k ďalšiemu odlesňovaniu a zaberaniu pôdy;
9. víta záväzok zmluvných strán uvedený v článku 83 dohody „prijat’ opatrenia na boj

proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, daňovým únikom a iným škodlivým daňovým praktikám“; vyzýva EÚ, aby podporovala krajiny OAKTŠ a EÚ v boji proti nezákonným finančným tokom a daňovým únikom, ktorých sa dopúšťajú spoločnosti z EÚ a nadnárodné spoločnosti, a zabezpečila, aby sa dane platili tam, kde sa tvoria zisky a skutočná hospodárska hodnota, s cieľom zastaviť narúšanie základu dane a presun ziskov;

10. vyzýva EÚ, aby preskúmala obmedzenia vývozných ciel, ustanovenia nad rámec Svetovej obchodnej organizácie (WTO plus) a ustanovenia o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva v súčasných dohodách o hospodárskom partnerstve a budúcich obchodných dohodách a dohodách o spolupráci s krajinami OAKTŠ;
11. zdôrazňuje, že ustanovenia o udržateľnosti by mali byť zakotvené v dohodnutých cieľoch a záväzkoch, s ktorými súhlasili obe strany; uznáva, že zmluvné strany dohody môžu udržateľnosť vykladať rôznymi spôsobmi, a je si vedomý rozdielných úrovní rozvoja a politických priorít zmluvných strán; žiada, aby sa posúdili rozdiely vo výklade a uplatňovaní dohody nasledujúcej po Dohode z Cotonou, čo by mohlo zlepšiť pochopenie spoločných cieľov udržateľnosti všetkými stranami a podporiť zásadu slobodného predchádzajúceho a informovaného súhlasu OSN; vyzýva na systematické začleňovanie vynútiteľných kapitol o obchode a udržateľnom rozvoji do všetkých v súčasnosti prerokovaných aj budúcich DHP;
12. pripomína záväzok Parlamentu vykonávať Európsku zelenú dohodu a víta obchodné iniciatívy, ktoré prispievajú k dosahovaniu jej cieľov, okrem iného vrátane mechanizmu uhlíkovej kompenzácie na hraniciach a legislatívneho návrhu o povinnej náležitej starostlivosti; trvá na tom, aby Komisia pozorne monitorovala vplyv týchto iniciatív na obchod medzi EÚ a OAKTŠ a predložila sprievodné opatrenia na zmiernenie prípadných krátkodobých narušení; domnieva sa, že z dlhodobého hľadiska tieto legislatívne iniciatívy povedú k odolnejším a udržateľnejším globálnym hodnotovým reťazcom, z ktorých budú mať prospech občania a podniky v EÚ a krajinách OAKTŠ;
13. vyzýva africké a európske orgány, aby bojovali proti nezákonným finančným javom, odlivu kapitálu, schémam vyhýbania sa daňovým povinnostiam a strate štátnych príjmov, ktoré sú zapríčinené znížením colných sadzieb a ktoré predstavujú dvanásťnásobok ročného objemu oficiálnej rozvojovej pomoci;
14. zdôrazňuje dočasnú dohodu o začatí dialógu medzi EÚ a krajinami OAKTŠ o otázkach súvisiacich so základnými právami a ďalšími podstatnými prvkami; uznáva výrazný rozmer ľudských práv v dohodách o hospodárskom partnerstve; pripomína právne postavenie dohody nasledujúcej po Dohode z Cotonou vrátane doložiek o pozastavení v článku 101 ods. 8 v prípade porušenia doložiek o ľudských právach; zdôrazňuje význam politického dialógu a konzultačných postupov na zabezpečenie účinnosti týchto doložiek a vyzýva Komisiu, aby zaručila správne uplatňovanie doložiek o pozastavení v prípade porušenia podstatných prvkov dohody, ako sú ustanovenia o ľudských právach, demokratických zásadách a právnom štáte; zdôrazňuje, že pozastavenie platnosti ustanovení by nemalo spôsobovať škodu obyvateľstvu, ale malo by sa zamerať na osoby zodpovedné za porušovanie týchto podstatných prvkov; zdôrazňuje význam dialógu a štruktúrovanej a účinnej spolupráce s občianskou spoločnosťou pri vykonávaní dohody, a to aj v obchodných otázkach, keďže sa tým zabezpečí

transparentnosť, zodpovednosť, dobrá správa vecí verejných a demokratické pravidlá a podpora podstatné prvky; víta začlenenie mechanizmu konzultácií ako pozitívneho a charakteristického prvku dohody; ďalej víta silný parlamentný rozmer dohody a zaväzuje sa monitorovať jej vykonávanie;

15. výrazne zdôrazňuje dôležitosť prepojenia medzi obchodom, odstránením chudoby, bojom proti nerovnostiam a podporou udržateľného rozvoja za predpokladu, že sa zriadia primerané inštitúcie; vyzýva Komisiu, aby Parlamentu podala správu o tom, ako obchodné a investičné aspekty dohody prispievajú k dosiahnutiu cieľov udržateľného rozvoja; výrazne zdôrazňuje, aké je dôležité zohľadňovať ciele udržateľného rozvoja v procese revízie dohôd o hospodárskom partnerstve; vyzdvihuje úlohu žien a mladých ľudí v hospodárstvach a spoločnostiach krajín OAKTŠ; uznáva, že v rámci obchodných a investičných ustanovení dohody sa prijali vhodné opatrenia na zabezpečenie dôstojných pracovných miest pre všetkých a na posilnenie sociálno-ekonomického postavenia marginalizovaných skupín; vyzýva Komisiu, aby zvýšila a zaručila zapojenie týchto skupín osôb do obchodných a investičných vzťahov medzi EÚ a OAKTŠ; zdôrazňuje, že sa musí posilňovať postavenie žien a dievčat, a naliehavo vyzýva zmluvné strany, aby v úzkej spolupráci so zainteresovanými stranami podnikli kroky na dosiahnutie rodovej rovnosti, najmä pokiaľ ide o obchod v rámci Afriky a v rámci obchodných a investičných vzťahov medzi EÚ a OAKTŠ; vyzýva Komisiu, aby aktualizovala svoje oznámenie o spravodlivom a etickom obchode z roku 2009;
16. vzhľadom na znižujúci sa priestor pre občiansku spoločnosť vyjadruje znepokojenie nad tým, že strany sa zaviazali zvýšiť účinné zapojenie občianskej spoločnosti len „v prípade potreby“; vyzýva EÚ, aby podporovala vytvorenie inštitucionálnych a operačných štruktúr a mechanizmov na zabezpečenie systematickej účasti občianskej spoločnosti prostredníctvom transparentného a otvoreného dialógu a konzultačného procesu so zástupcami občianskej spoločnosti z EÚ a krajín OAKTŠ;
17. zdôrazňuje, že vzájomné vzťahy medzi EÚ a OAKTŠ by sa mali zakladať na spoločných hodnotách a hospodárske vzťahy sa musia rozvíjať na partnerskom základe; zdôrazňuje, že naším spoločným cieľom je zabezpečiť stabilitu a prosperitu, aby sa zaručil udržateľný hospodársky a sociálny rast;
18. zastáva názor, že dohoda nasledujúca po Dohode z Cotonou môže prispieť k cieľom obchodnej a investičnej politiky EÚ a krajín OAKTŠ, a odporúča, aby Parlament udelil súhlas.

**PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY,
KTORÉ SPRAVODAJKYNI VÝBORU POŽIADANÉHO O STANOVISKO
POSKYTLI INFORMÁCIE**

Spravodajkyňa vyhlasuje, že počas prípravy stanoviska až do jeho prijatia vo výbore jej poskytli informácie tieto subjekty alebo osoby:

Subjekt a/alebo osoba
Dr. James Nyomakwa-Obimpeh (PhD)
Professor Robert Dussey, Togo's Minister of Foreign Affairs, African Integration and Togolese Abroad, the OACPS' Chief Negotiator and Chair of the Ministerial Central Negotiating Group
CONCORD Europe

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajkyne.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	28.11.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 30 - : 4 0 : 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Saskia Bricmont, Daniel Caspary, Paolo De Castro, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Karin Karlsbro, Martine Kemp, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Inma Rodríguez-Piñero, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Michiel Hoogeveen, Javier Moreno Sánchez, Ralf Seekatz

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

30	+
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Daniel Caspary, Danuta Maria Hübner, Martine Kemp, Gabriel Mato, Ralf Seekatz, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Barry Andrews, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Paolo De Castro, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Javier Moreno Sánchez, Inma Rodríguez-Piñero, Joachim Schuster, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	Saskia Bricmont, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Sara Matthieu

4	-
ECR	Geert Bourgeois, Michiel Hoogeveen, Jan Zahradil
The Left	Emmanuel Maurel

0	0

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania

1.3.2024

LIST VÝBORU PRE ZAHRANIČNÉ VECI

Pán Tomas Tobé
predseda
Výbor pre rozvoj

Vec: Stanovisko k sprievodnému uzneseniu o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody o partnerstve medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov na strane druhej v mene Európskej únie (COM(2023)0791 – C9-0029/2024 – 2023/0464M(NLE))

Vážený pán predseda,

v rámci predmetného postupu Výbor pre zahraničné veci na svojej schôdzi 22. februára 2024¹ rozhodol predložiť toto stanovisko vo forme listu, a najmä vyzvať Výbor pre rozvoj, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy.

S úctou

David McAllister

¹ Na záverečnom hlasovaní boli prítomní: David McAllister (predseda a spravodajca výboru požiadaného o stanovisko), Witold Jan Waszczykowski (podpredseda), Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Petras Auštrevičius, Adam Bielan, Benoît Biteau, Krzysztof Brejza, Udo Bullmann, Traian Băsescu, Olivier Chastel, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Loucas Fourlas, Giorgos Georgiou, Francisco Guerreiro, Bernard Guetta, Rasa Juknevičienė, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Sergey Lagodinsky, David Lega, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Wolfram Pirchner, René Repasi, Thijs Reuten, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Nacho Sánchez Amor, Dominik Tarczyński, Lucia Vuolo, Mick Wallace, Charlie Weimers, Isabel Wiseler Lima, Salima Yenbou a João Albuquerque, Milan Brglez, Mónica Silvana González, Christophe Grudler, Georgios Kyrtos, Maria Veronica Rossi (podľa článku 209 ods. 7 rokovacieho poriadku).

NÁVRHY

Výbor pre zahraničné veci vyzýva Výbor pre rozvoj, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. víta podpísanie novej dohody o partnerstve s členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov (OAKTŠ) a jej regionálnych protokolov, ktoré v nasledujúcich dvadsiatich rokoch vytvoria zastrešujúci právny rámec a bezprecedentným spôsobom sa zamerajú na africké, karibské a tichomorské krajiny;
2. zdôrazňuje význam politického dialógu ako neoddeliteľnej súčasť partnerstva medzi EÚ a krajinami AKT, ktoré tvorí celkovo 105 štátov, čo predstavuje jednu pätinu svetovej populácie a viac ako polovicu kresiel vo Valnom zhromaždení Organizácie Spojených národov; poukazuje na geopolitickú hodnotu Samojskej dohody; zdôrazňuje spoločné vyhlásenie OAKTŠ a EÚ vydané 30. novembra 2023 na konferencii COP 28 ako jasný príklad spolupráce v oblasti spoločných záujmov a priorít na multilaterálnych fórach;
3. pripomína, že je dôležité spojiť sily s krajinami AKT a nadviazať rovnocenné partnerstvá prospešné pre všetky strany v šiestich prioritných oblastiach, ktorými sú ľudské práva, demokracia a správa vecí verejných, mier a bezpečnosť, ľudský a sociálny rozvoj, inkluzívny a udržateľný hospodársky rast a rozvoj, environmentálna udržateľnosť a zmena klímy a migrácia a mobilita; zdôrazňuje významný potenciál iniciatívy EÚ Global Gateway a v tejto súvislosti vyzýva na ďalšie prehĺbenie partnerstva s krajinami AKT;
4. zdôrazňuje, že základným kameňom posilneného politického partnerstva AKT – EÚ musí byť multilaterálny poriadok založený na pravidlách a podpora mieru, bezpečnosti a územnej celistvosti na celom svete; víta začlenenie kapitoly o mieri a bezpečnosti medzi šesť strategických priorít; konštatuje, že dohoda má potenciál podporiť spoluprácu v nových oblastiach siahajúcich od pirátstva či financovania terorizmu až po počítačovú kriminalitu;
5. požaduje integrovaný prístup ku konfliktom a krízam, ktorý bude vo všetkých fázach spájať humanitárne, rozvojové, mierové a bezpečnostné úsilie;
6. zdôrazňuje potrebu nepretržitého politického dialógu medzi EÚ a každým z partnerských štátov a regiónov ako kľúčového prvku príslušných partnerstiev, najmä vzhľadom na rastúcu globálnu neistotu, priame útoky na demokratické hodnoty a geopolitické výzvy; vyzýva zmluvné strany, aby posilnili svoju spoluprácu v multilaterálnych organizáciách, plne podporovali činnosť Rady OSN pre ľudské práva a usilovali sa o prijatie spoločných iniciatív; nabáda členské štáty, aby s Organizáciou afrických, karibských a tichomorských štátov pravidelne spolupracovali na ministerskej úrovni;
7. víta záväzok zmluvných strán k demokracii, ale zdôrazňuje, že mnohé krajiny AKT stále nezaručujú slobodu médií a integritu volebných procesov;
8. víta záväzok zmluvných strán posilniť spoluprácu v oblasti migrácie a mobility a zdôrazňuje, že sú odhodlané zabezpečiť rešpektovanie dôstojnosti všetkých utečencov a migrantov a ochranu ich ľudských práv, a to aj v tranzitných krajinách; dôrazne podporuje ich rozhodnutie pokračovať v úsilí o prijatie účinných integračných politík pre

tých, ktorí sa oprávnené zdržiavajú na ich území; uznáva potrebu posilniť spoluprácu na riešení základných príčin neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania pri plnom dodržiavaní medzinárodného práva;

9. zdôrazňuje záväzok zmluvných strán v plnej miere uplatňovať zásadu nediskriminácie; naliehavo vyzýva zmluvné strany, aby sa vyhli akejkoľvek diskriminácii z dôvodu sexuálnej orientácie a aby ukončili kriminalizáciu a trestanie LGBTI osôb vrátane trestu smrti; konštatuje, že rodová rovnosť a posilnenie ekonomického postavenia žien sa musia začleniť do celého procesu vykonávania Samojskej dohody; podporuje záväzky v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv pre všetkých ľudí, najmä dievčatá a mladé ženy; žiada inštitúcie EÚ, aby urýchlili vykonávanie akčného plánu pre rodovú rovnosť III v krajinách AKT;
10. víta záväzok zmluvných strán k sociálnemu dialógu a k podpore a účinnému vykonávaniu medzinárodne uznávaných základných pracovných noriem, ako sú vymedzené v príslušných dohovoroch a protokoloch MOP; považuje za veľmi dôležité, aby zmluvné strany plnili svoje povinnosti vyplývajúce z členstva v MOP a záväzky vyplývajúce z Deklarácie MOP o základných zásadách a právach; vyzýva EÚ, aby neustále spolupracovala s partnermi z krajín AKT na ratifikácii a vykonávaní všetkých základných dohovorov MOP;
11. trvá na tom, že je potrebné posilniť parlamentnú diplomáciu s partnermi v Afrike, Karibskej oblasti a Tichomorí s cieľom prispieť k zámeru EÚ posilniť vzťahy s partnermi z krajín AKT a tak riešiť spoločné geopolitické, hospodárske, sociálne a environmentálne výzvy; víta, že parlamentná diplomacia je uznaná ako pilier partnerstva a že sa posilňuje zriadením troch regionálnych parlamentných zhromaždení, ktoré umožnia podrobné diskusie o spoločných otázkach týkajúcich sa jednotlivých regiónov;
12. víta, že Komisia pripravila „nový strategický prístup k partnerstvu s Afrikou“ s cieľom podporiť bezpečnosť, mier a trvalú prosperitu; zdôrazňuje, že je dôležité plniť záväzky prijaté vo februári 2022 na samite EÚ – Africká únia, ktoré sa týkajú prehĺbenia spolupráce na iniciatívach spoločného záujmu a plnenia potrieb partnerských afrických krajín zo strany EÚ; zdôrazňuje, že EÚ by mala sledovať geografické priority na bilaterálnej, ako aj na regionálnej úrovni, pričom by sa mala zamerať na revíziu regionálnych stratégií pre Sahel a na účinné vykonávanie stratégie pre Guinejský záliv, oblasť Veľkých jazier a Africký roh; vyjadruje znepokojenie nad zvýšeným vplyvom Wagnerovej skupiny a rastúcou nestabilitou v regióne Sahel, ktorá oslabuje bezpečnosť a stabilitu dotknutých krajín a má vážne regionálne a medzinárodné dôsledky; zastáva názor, že politika EÚ týkajúca sa Sahelu neprinesla očakávané výsledky, a berie na vedomie oznámenie VP/PK o revízii stratégie EÚ pre región Sahel;
13. požaduje posilnenie partnerstva Karibskej oblasti a EÚ na základe vyhlásenia vydaného v júli 2023 na samite EÚ – CELAC; vyjadruje znepokojenie nad nárastom násillia, organizovanej trestnej činnosti a obchodovania s drogami v Karibiku a vyzýva na výrazné posilnenie spolupráce medzi oboma regiónmi v rámci tejto dohody s cieľom bojovať proti týmto hrozbám;
14. zdôrazňuje význam tichomorského regiónu v rámci regionálnej geostrategickej súťaže; zdôrazňuje, že zachovanie mieru, stability a slobody lodnej dopravy v tichomorskom

regiónu má pre záujmy EÚ a jej členských štátov neustále kľúčový význam; zdôrazňuje, že je potrebné spojiť zdroje s cieľom účinne posilniť politickú stopu EÚ a presadiť EÚ ako spoľahlivého a strategického partnera v Tichomorí; požaduje, aby sa s tichomorskými štátmi vytvorili strategické koalície zamerané na riešenie mnohých globálnych otázok, najmä pokiaľ ide o zmenu klímy, správu oceánov, mier a bezpečnosť; nabáda členské štáty, aby s tichomorskými ostrovnými krajinami každoročne spolupracovali na ministerskej úrovni;

15. požaduje urýchlené podpísanie a ratifikáciu dohody všetkými stranami; pripomína, že krajiny, ktoré dohodu nepodpíšu, sa nebudú podieľať na činnosti jej politických a rozhodovacích orgánov; zdôrazňuje, že bol vytvorený nový mechanizmus zapojenia zainteresovaných strán s cieľom posilniť hlas občianskej spoločnosti v rozhodovacom procese; žiada komplexné vykonávanie dohody vzhľadom na rastúcu geopolitickú nestabilitu a globálne výzvy;
16. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby posilnili strategickú komunikáciu o činnostiach EÚ v rámci partnerstva.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM

Dátum prijatia	19.3.2024
Výsledok záverečného hlasovania	+: 14 -: 1 0: 4
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Dominique Bilde, Mercedes Bresso, Catherine Chabaud, Ryszard Czarnecki, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Christian Sagartz, François Thiollet, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Caroline Roose, Carlos Zorrinho
Náhradník (článok 209 ods. 7) prítomný na záverečnom hlasovaní	Sven Simon

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

14	+
PPE	György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Christian Sagartz, Sven Simon, Tomas Tobé
Renew	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Catherine Chabaud
S&D	Mercedes Bresso, Mónica Silvana González, Carlos Zorrinho
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Caroline Roose, François Thiollet

1	-
ID	Bernhard Zimniok

4	0
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
ID	Dominique Bilde
The Left	Miguel Urbán Crespo

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania